

K historii České konference rektorů

Kořeny vzniku České konference rektorů (ČKR) jsou v Klubu rektorů českých a slovenských vysokých škol (KR), který byl – po předchozím jednání (14. března 1990) pěti českých rektorů na Českém vysokém učení technickém v Praze – oficiálně ustaven 26. dubna 1990 v Žilině na Vysoké škole dopravy a spojov. Zakládajících členů bylo sedm – čtyři rektori českých vysokých škol (Tomáš Čermák, Vysoká škola báňská v Ostravě; Stanislav Hanzl, České vysoké učení technické v Praze; Arnošt Hönig, Vysoké učení technické v Brně; Věněk Šilhán, Vysoká škola ekonomická v Praze) a tři rektori slovenských vysokých škol (Norbert Frištacký, Slovenská vysoká škola technická v Bratislavě; Pavol Kluvánek, Vysoká škola dopravy a spojov v Žilině; Miroslav Kusý, Univerzita Komenského v Bratislavě). Prvním předsedou Klubu rektorů se stal profesor Milan Jelínek, první polistopadový rektor Masarykovy univerzity v Brně, který v době, kdy se uvažovalo o vytvoření administrativně-technického zázemí Klubu rektorů v Brně (napůl cesty mezi Prahou a Bratislavou), našel aktivního spojence v profesoru Martinu Černožorském, který byl – jako rektor Slezské univerzity v Opavě – ochoten se tohoto úkolu ujmout a jehož přičiněním došlo k tomu, že 1. března 1992 začala fungovat na Masarykově univerzitě v Brně Kancelář Klubu rektorů. Profesor Černožorský byl oficiálně pověřen řízením kanceláře a stal se tak jedním z vedoucích funkcionářů Klubu rektorů (zástupce předsedy) s označením kancléř.

Další vývojovou etapou byl vznik sekcí KR (26. září 1992) – Česká sekce KR a Slovenská sekce KR – při současné existenci KR jako celku. Ze sekcí KR vznikly dvě tzv. Konference rektorů – Česká konference rektorů (ČKR) a Slovenská rektorská konferencia (SRK). Slovenská sekce KR se o svém přetvoření na SRK rozhodla už při svém prvním zasedání 25. listopadu 1992. Česká sekce KR k přetvoření potřebovala zasedání tři.

Na prvním zasedání České sekce KR, které se uskutečnilo 22. října 1992, byl mj. zvolen její předseda. Stal se jím profesor Zdeněk Kovář, rektor Technické univerzity v Liberci. Profesor Černožorský byl i nadále pověřen péčí o Kancelář KR. Na druhém zasedání, které se uskutečnilo 12. ledna 1993, předložil rektor Černožorský – po předchozí dohodě s rektorem Kovářem – návrh na ustavení České konference rektorů, o němž se poté vedla obsáhlá diskuse s dlouho převažujícím názorem, že by se mělo v názvu zachovat slovo klub (Český klub rektorů). Nicméně návrh stanov, který už byl předem připraven, bylo možné modifikovat podle výsledků diskuse a dát k dispozici všem účastníkům 3. zasedání České sekce KR, které se uskutečnilo dne 28. ledna 1993 na Českém vysokém učení technickém v Praze. V zastoupení předsedy Kováře, který se ze závažných pracovních důvodů mohl zasedání zúčastnit až s hodinovým zpožděním, zahájil jednání profesor Černožorský s doporučením, aby se nejprve jednalo o návrhu Stanov České konference rektorů a aby v případě jejich přijetí přešlo 3. zasedání České sekce KR rovnou v 1. zasedání České konference rektorů. Tak se také stalo, když se pro název Česká konference rektorů vyslovilo 24 rektorů (přítomno bylo 26 z 27 rektorů) a pro název Český klub rektorů 2 rektori, a Stanovy ČKR byly jinak přijaty jednomyslně. Za řízení profesora Stanislava Hanzla, rektora Českého vysokého učení technického v Praze, hostitele zasedání, byl poté zvolen prvním předsedou ČKR rektor Kovář a prvním kancléřem ČKR rektor Černožorský.

Schválením stanov a volbou předsedy a kancléře byla tedy dnem 28. ledna 1993 ustavena Česká konference rektorů.

Česká konference rektorů se postupně dostala do takové pozice, že nebyl problém s prosazením myšlenky, aby byla uvedena jako součást reprezentace vysokých škol spolu s Radou vysokých škol v zákonu o vysokých školách. Podobně úspěšně si vedla Česká konference rektorů při svých zahraničních aktivitách. Většinu jednání, jejichž výsledkem bylo navázání mezinárodních kontaktů, vedli za ČKR předseda, kancléř a tajemnice. Podařilo se tak navázat pracovní a i přátelský kontakt mezi ČKR a HRK (Německá konference rektorů se sídlem v Bonnu), podobně tomu bylo při interakci s Francií (Paříž), Rakouskem (Vídeň) a Maďarskem (Budapešť), o nejbližším Slovensku (Bratislava) nemluvě.

Nemalé úsilí předcházelo např. dnes už samozřejmému faktu, že Česká konference rektorů je řádným kolektivním členem Evropské univerzitní asociace, která vznikla sloučením Asociace evropských univerzit (CRE) a Konfederace Konferencí rektorů zemí Evropské unie (Konfederace). Jakmile byla ČKR založena, byli její představitelé pravidelně zváni na zasedání Výboru CRE. Za mimořádné lze považovat to, že se už v roce 1996 konala Konference CRE (CRE 47th Bi-Annual Conference) v České republice (Univerzita Palackého v Olomouci, říjen 1996). Díky systematickým jednáním představitelů ČKR byla ČKR již od roku 1994 akceptována jako pozorovatel Konfederace a od roku 1996 měla statut jejího přidruženého člena. Mělo-li by se ve výčtu mezinárodních aktivit ČKR pokračovat, byl by seznam velice dlouhý a obsahoval by jména mnoha dalších aktérů, kteří se o rozvoj zahraničních styků ČKR zasloužili. Česká konference rektorů má své pevné postavení – stala se plnohodnotným partnerem Konferencí rektorů celé Evropy.

Za zmínku stojí také to, že ČKR byla první Konferencí rektorů, z nečlenských zemí EU, která hostila zasedání Předsednictva Konfederace Konferencí rektorů zemí Evropské unie (Masarykova univerzita v Brně, květen 1997). Péčí ČKR došlo také k tomu, že se v květnu roku 2001 konal v Praze summit ministrů školství Evropy za hostitelství Univerzity Karlovy v Praze, anebo že se v říjnu 2006 konala Konference EUA v Brně za hostitelství Masarykovy univerzity. Velkým úspěchem ČKR je i to, že se v březnu roku 2009 konala v Praze tzv. Konvence EUA, která předcházela květnovému summitu ministrů školství Evropy. Hostitelkou této významné události, v době, kdy byla ČR předsednickou zemí EU, byla spolu s ČKR Univerzita Karlova v Praze.

Pro ČKR, a nejen pro ČKR, je mimořádně příznivé i to, že na návrh ČKR byl členem Výkonného výboru EUA (EUA Board) na čtyřleté funkční období (2011-2015) na Valném shromáždění EUA (Dánsko, Aarhus, duben 2011) zvolen profesor Václav Hampl, rektor Univerzity Karlovy v Praze, tehdejší místopředseda ČKR pro oblast tvůrčích činností, později předseda ČKR. V roce 2017 se podobná situace opakovala. Na návrh ČKR byla členkou Výkonného výboru EUA na čtyřleté funkční období (2017-2021) na Valném shromáždění EUA (Norsko, Bergen, duben 2017) zvolena profesorka Hana Machková, rektorka Vysoké školy ekonomické v Praze.

Za dobu dosavadní existence ČKR se uskutečnilo 177 zasedání Pléna ČKR a 194 zasedání Předsednictva ČKR. Výjimečný stav nastal v březnu 2020, kdy vypukla první vlna pandemie onemocnění COVID-19 způsobeného novým typem koronaviru, v důsledku níž muselo dojít ke zrušení dubnového 155. zasedání Pléna ČKR a 164. zasedání Předsednictva ČKR. Jednání Předsednictva ČKR probíhala od 23. března 2020 do 2. června 2020 formou videokonferencí. Druhá vlna pandemie onemocnění COVID-19 nastala v říjnu 2020, v důsledku čehož muselo dojít ke zrušení prosincového 158. zasedání Pléna ČKR a 167. zasedání Předsednictva ČKR.

Počet členů ČKR z původních 27 (všechny veřejné a státní vysoké školy ČR) vzrostl na 45 (všech 26 veřejných vysokých škol, obě státní vysoké školy a 17 soukromých vysokých škol). Kancelář ČKR stále sídlí v Brně na Rektorátu Masarykovy univerzity a od svého založení až do poloviny října 2009 měla pouze jednoho zaměstnance, a to tajemnici ČKR. Od 15. října 2009 do 31. července 2018 pracovala v Kanceláři ČKR kromě tajemnice ČKR asistentka Kanceláře ČKR. Od 1. srpna 2018 má Kancelář ČKR celkem tři zaměstnance – tajemnici ČKR a dvě asistentky Kanceláře ČKR.

Předsedové ČKR v letech 1993-2025

Prof. Ing. **Zdeněk Kovář**, CSc. († 14.12.2014), rektor Technické univerzity v Liberci,
28.1.1993 – 24.2.1994, předseda;
Prof. Ing. **Stanislav Hanzl**, CSc. († 14.6.1996), rektor Českého vysokého učení technického v Praze,
25.2.1994 – 14.6.1996, předseda;
Prof. Ing. **Jan Hron**, DrSc., Dr.h.c., rektor České zemědělské univerzity v Praze,
15.6.1996 – 6.3.1997, pověřen výkonem funkce předsedy,
7.3.1997 – 24.2.2000, předseda;
Prof. Ing. **Ivan Wilhelm**, CSc., rektor Univerzity Karlovy,
25.2.2000 – 31.1.2006, předseda;
Prof. Ing. **Petr Sába**, CSc., rektor Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně,
24.2.2006 – 10.5.2007, předseda;
Prof. Ing. **Jan Hron**, DrSc., Dr.h.c., rektor České zemědělské univerzity v Praze,
11.5.2007 – 31.7.2007, pověřen výkonem funkce předsedy,
1.8.2007 – 31.7.2009, předseda;
Prof. PhDr. **Petr Fiala**, PhD., LL.M., rektor Masarykovy univerzity,
1.8.2009 – 31.7.2011, předseda;
Prof. RNDr. **Václav Hampl**, DrSc., rektor Univerzity Karlovy,
1.8.2011 – 31.1.2014, předseda;
Prof. MUDr. **Tomáš Zima**, DrSc., MBA, rektor Univerzity Karlovy,
20.2.2014 – 31.7.2019, předseda;
Prof. Ing. **Petr Sklenička**, CSc., rektor České zemědělské univerzity v Praze,
1.8.2019 – 31.7.2021, předseda;
Prof. MUDr. **Martin Bareš**, Ph.D., rektor Masarykovy univerzity,
1.8.2021 – 31.7.2023, předseda;
Prof. MUDr. **Milena Králíčková**, Ph.D., rektorka Univerzity Karlovy,
1.8.2023 – 31.7.2025, předsedkyně.

V Brně dne 13. února 2025

Marie Fojtíková
tajemnice České konference rektorů

Předsedové České konference rektorů 1993-2025

Zdeněk Kovář
28.1.1993–24.2.1994
(† 14.12.2014)

Stanislav Hanzl
25.2.1994–14.6.1996
(† 14.6.1996)

Jan Hron
15.6.1996–24.2.2000

Ivan Wilhelm
25.2.2000–31.1.2006

Petr Sába
24.2.2006–10.5.2007

Jan Hron
11.5.2007–31.7.2009

Petr Fiala
1.8.2009–31.7.2011

Václav Hampl
1.8.2011–31.1.2014

Tomáš Zima
20.2.2014–31.7.2019

Petr Sklenička
1.8.2019–31.7.2021

Martin Bareš
1.8.2021–31.7.2023

Milena Králíčková
1.8.2023–31.7.2025

Setkání rektorů s prezidentem Václavem Havlem po 25. zasedání Pléna ČKR
Lány, Vila Amálie, 3. května 1996